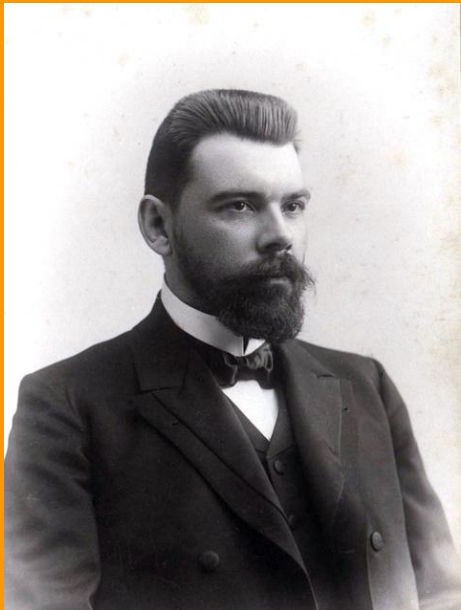

Музичний твір являє собою живий процес, рух у часі. Існує велика кількість музичних творів в яких зображено природні явища, пори року, а також музичні твори в яких змальовані образи живої природи. музика справжня чарівниця, і разом з нею ми відчуємо дивовижну красу природи.

Олександр Федорович Гедіке (20 лютого (4 березня) 1877, Москва — 9 липня 1957, Москва) — російський композитор, органіст, піаніст, педагог, засновник радянської органної школи. Народився в німецькій сім'ї. Дід Гедіке, Карл Андрійович, відомий у Москві педагог, служив також органістом московської католицької церкви Святого Людовіка Французького, батько, Федір Карлович, працював там же і викладав у Московській консерваторії.

У 1898 Олександр Гедіке закінчив Московську консерваторію.

З 1909 був професором Московської консерваторії по класу фортепіано, з 1919 - завідував кафедрою камерного ансамблю. У 1923 очолив клас органа і дав свій перший сольний концерт на інструменті Великого залу консерваторії. У репертуарі Гедіке були всі органні твори І.С.Баха, а також власні перекладення для органа фрагментів з опер, симфонічних та фортепіанних творів.

Стиль Гедіке-композитора перебуває під впливом органної культури та відзначений серйозністю та монументальністю, ясністю форми, майстерним володінням поліфонічним письмом. Водночас Гедіке - спадкоємець традицій російської класичної школи. Він є автором чотирьох опер, кантат, безлічі симфонічних, фортепіанних та органних творів, концертів та камерних творів для духових інструментів, романсів та обробок російських народних пісень.

В етюді «Марево» композитор А. Гедіке намалював картину природи. У творі можна відчувати музику вночі, коли бачиш місяць, зірки, безкрає небо, музика передає звучання нічної природи.

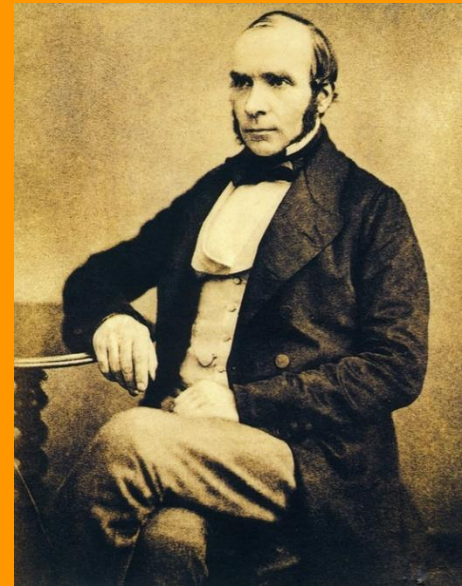
Після того як сонечко ховається, настає ніч — темрява, тиша, спокій, і тільки інколи виникають якісь таємничі шелест та шарудіння, неначе тіні стеляться по землі. Немовби все завмирає, і лише місяць неспішною ходою крокує над луками.

НІЧ

В небі зорі заблищали,
Розлилася скрізь пільма.
Люди всі позасинали,
Й звуків вже ніде нема.
Тиша всюди розлилася,
Тіні в хату заповзли.
Ніч в куточках
розповзлася,
Звірі в нори забрели.
Все заснуло до світанку,
І вночі присняться сни.
А засвітить сонце зранку
—
Всім захочеться весни...
Н. Красоткіна

Композитор Арчібалд Джойс був відомий, як Король Англійських Вальсів і в довоєнний період, і після першої світової війни, успішно керував оркестром, який виступав на кращих бальних вечорах по всій країні. Його оркестр став першим модерним танцювальним оркестром в Англії. Він склав безліч вальсів та інших творів, що були неймовірно популярні в ті часи і багато з них записувалися на платівки. Один з найпопулярніших був і залишається, безсмертний вальс "Осінній сон"

ОСЕННИЙ СОН
Старинный вальс

Слова В. МАЛКОВА
Музыка А. ДЖОЙСА

Историчеcки, мягко

Сю - ва - кул - ри
в. в. ле ре - ул - на,

кня - на жеп - ти - ют, ден -
с дет - ства зна - ко - мом, гад -

ный - и гад - май - тро - нуя - екс -
ко - го то был - я внос -

ки... Кру - жат - ся ли -
ли, лет - ся из - о

ствя - в ти - хой во - ле - в, ма
кон - но го до - Шаманья

рас - сти - ла - я ко - вер -
елъс - сти - рин - ный

тос - ки, сонъ. **Концы** 2.о - тот ста - рын вальс слы - шав

мно - го раз, и о - пять он зву - чит в о - тот во - чоръ.

Льет - ся груст - ный вальс, в о - тот ти - хий час вспо - ми -

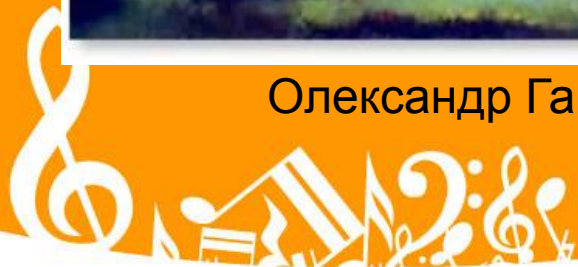
Осінь в картинах українських митців

Олександр Гайтота

Георгій Харченко

Розтанув день в ясному мерехтінні,
В повітрі хміль медового вина!
Осінній вальс-як золото, осінній!
Надривним тоном схлипує струна.

Втопила осінь пишну діадему
В дзеркальних водах срібного ставка.
Осінній вальс- і на плечі моєму
Твоя легка окрилена рука

У 1909 році Арчібальд Джойс здійснив турне як диригент разом зі співачкою Еллен Террі країнами Європи. Цілком можливо, що саме тоді він побував і в Росії, де його вальси, особливо «Осінній сон» та «Спогад», полюбилися і запам'яталися. Численні видання нот цих вальсів, платівки з їхніми записами, що виходили величезними тиражами в Росії, сприяли їх популярності та поширенню. Тоді ж, у дореволюційні роки, з'явилися і перші пісенні версії вальсу «Осінній сон». Слова на музику Джойса вигадав князь Ф. Касаткін-Ростовський і присвятив баронесі Ользі Миколаївні Таубе, як значиться в публікації вальсу з його текстом, що починався такою строфою:

*Темной тучей небо закрыто,
Тихо мчатся сада листья.
Счастья надежда жизнью разбита.
Друг мой верный, скажи, где ты?*

В ліску прифронтовім (Осінній сон)

З берез рясних високих крон
Спадає жовтий лист
І давній вальс "Осінній сон"
Нам грає гармоніст.
Баси зітхають на руці,
І в думі про бої
Сидять і слухають бійці,
Товариші мої...

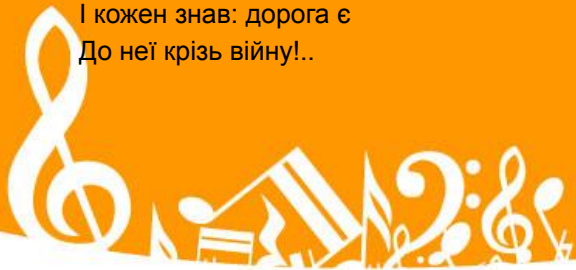
Ми з вальсом цим любов свою,
Як спів, несли навкруг.
Із вальсом цим в своїм краю
Любили ми подруг.
Із вальсом цим шукали ми,
Де є любов сама?
Із вальсом цим журились ми,
Що подруги нема...

І от він знову прозвучав
В ліску прифронтовім,
І кожен слухав і мовчав
В чеканні больовім...
І кожен думав про своє,
Згадав свою весну.
І кожен знав: дорога є
До неї крізь війну!..

Так що ж нам згадувать старе,
Як сталь гуде дзвінка?
Хай наше серце не замре,
Не затремтить рука.
Хай світло й радість крізь фронти
Шляхи нам осява,
А треба в землю нам лягти,
Так це лиш раз бува.

Хай буде смерть, в огні, в диму
Бійця не застрашить,
І що наказано кому,
Хай кожен завершить.
Ходімо в бій серед імлі,
Ходімо в бій за вогнем
За все, що вчора прожили,
За все, що завтра ждем!

З берез рясних високих крон
Спадає жовтий лист
І давній вальс "Осінній сон"
Нам грає гармоніст.
Баси зітхають на руці,
І в думі про бої
Сидять і слухають бійці,
Товариші мої...

Красива осінь вишиває клени
Червоним, жовтим, срібним, золотим.
А листя просить: – Виший нас зеленим!
Ми ще побудем, ще не облетим!

А листя просить: – Дай нам тої втіхи!
Сади прекрасні, роси – як вино...
Ворони п'ють надкльовані горіхи.
А що їм, чорним? Чорним все одно.

Ліна Костенко

Усюди виконувався і широко був поширений інструментальний, а не пісенний варіант вальсу «Осінній сон».

У 30-ті та 40-ті роки спроби придумати до мелодії вальсу «Осінній сон» пісенні тексти та впровадити їх у виконавську практику робили поети Віктор Боков, Вадим Малков та Василь Лебедєв-Кумач.

У наші дні у пісенних збірниках та виданнях старовинних вальсів «Осінній сон» публікується, як правило, із текстом Вадима Малкова. Ця версія багатьом відома за виконанням цієї пісні Людмилою Зикиною та хором імені П'ятницького.

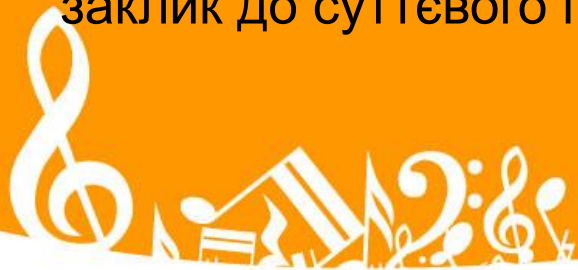

Вальс "Осінній сон" увійшов до історії музики як один із найсумніших творів. Його грав оркестр на Титаніці, коли корабель занурювався під воду. За один тільки цей вальс Джеймс ніколи не піде з людської пам'яті.

Життя Дебюссі було дуже насиченим, але особливо змістовним для нього був 1889 рік. Спочатку навесні Клод протягом двох місяців насолоджувався морським повітрям на північному заході Франції у Динарі на березі затоки Сен-Мало. Потім влітку композитор відвідав Всесвітню виставку, де заслуховувався звучанням екзотичних оркестрів з Китаю, В'єтнаму та острова Ява. Ця музика сприймалася ним як заклик до суттєвого поновлення його творчого стилю.

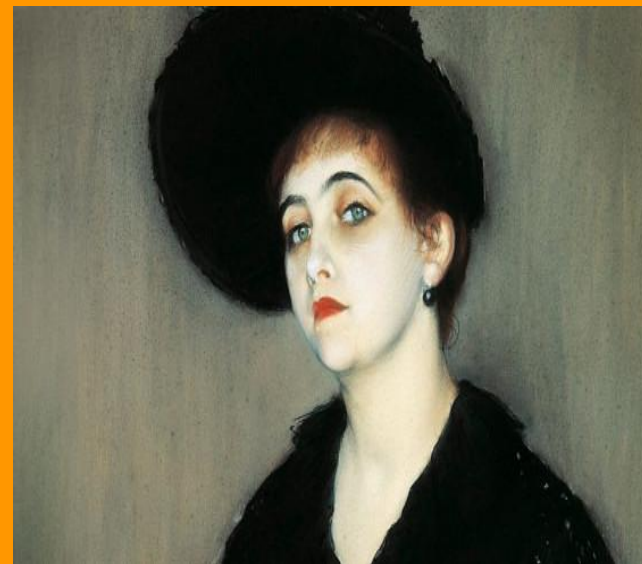

В рамках міжнародного заходу Клод знову зміг поринути у такий привабливий для нього світ російського музичного мистецтва. У Парижі 22-го та 29-го червня відбулися два концерти, на яких під керівництвом Олександра Глазунова та Миколи Андрійовича Римського-Корсакого прозвучали як їхні власні твори, так і твори Даргомизького, Мусоргського, Чайковського, Лядова, Бородіна, Балакірева та Кюї. Незважаючи на те, що Дебюссі був уже добре знайомий із творами авторів, від концерту він залишився у великому захваті.

Прагнення наблизитись у мистецтві до сучасних новаторських напрямків привели Клода в салон поета-символіста Стефана Малларме. Все це, а також закоханість у дівчину, яку він називав Габі із зеленими очима, сильно позначилося на творах Дебюссі цього періоду.

У той час з-під пера композитора виходили чарівні твори сповнені захоплюючих мрій та поетичної упоєнності.

Саме 1890-го року він і створив свій знаменитий ноктюрн «Місячне світло», який спочатку був іменованій автором «Сентиментальною прогулянкою». Цей привабливий твір ніжного романтизму раннього Дебюссі був представлений автором як друга частина «Бергамаської сюїти». Слід зазначити, що фортепіанний цикл кілька разів композитор переукомплектовувався і в остаточному варіанті був виданий лише в 1905 році.

Зміст «Місячного світла»

«Місячне світло» по праву вважається одним із шедеврів імпресіонізму. Спочатку, імпресіонізм виник над музичному, а художньому мистецтві. Вважається, що напрямок ґрунтується на техніці під назвою «Враження». Художник наче зупиняє мить, знімаючи його на полотні. Але музика здатна висловити більше, ніж одну мить. Замість однієї картинки, створеної нашою уявою, промальовується нехай невеликий, але сюжет. Розвиток сюжетної лінії можливе лише за умови правильного вибору музичної конструкції.

Дебюссі вміло поводитися з формою твору. Ноктюрн є складною тричастинною формою з епізодом і кодою:

Пейзажний початок. Це гарний нічний краєвид, де криється незвичайна глибина.

Перша частина малює нам спокійну водну гладь, у якій безтурботно відбивається лик місяця. Тихі промені повільно розчиняються у темній, нічній воді.

Епізод, як і належить, має вільну форму. Він складається з кількох додаткових побудов, які розмежовані зміною темпу та тональності. Реприза варійована доповнюється мелодійним акомпанементом із епізоду. Слухач може спостерігати, як ніч наповнилася новими фарбами.

Аркова замкнутість не дає твору розвалитися.
Повернення до початкових мотивів навіюють
слухачеві початкові спогади. Але нічний світ вже
змінився, розвиток досягнуто. Місячна доріжка
повільно розчиняється, надаючи дорогу сонцю та
новому дню.

Дебюссі відкрив для людини зовсім інший спосіб світогляду - це споглядання. Злиття з природою допомагає знайти найпростіший шлях до набуття спокою та внутрішньої гармонії.

Ноктюрн «Місячне світло» є одним з небагатьох творів, що дозволяють людині не боротися з долею, а насолоджуватися кожною миттю життя. Адже щастя воно полягає в усвідомленості, теперішньому.

Будь то чарівна ніч чи ранковий світанок, ти живеш лише тоді, коли можеш відчувати цей світ. Споглядання – і є нескінченність.

